

Etiopien blickar mot Indien för utbildning

Under ett års tid har Getachew Wagaw pluggat på universitetet i Addis Abeba, utan att en enda gång träffa sina lärare.
– Det känns lite märkligt, men fungerar ändå rätt bra, säger han.

NÅGRA AV HANS KLASSKAMRATER nickar instämmande. De har just kommit ut på rast i solljuset efter morgonens föreläsning, som handlat om statistiska metoder och sänts via satellit från Indien. Någon lärare syns inte till i klassrummet. Den enda person som finns på plats utöver eleverna är en indisk tekniker, som ser till att överföringen av bild och ljud från New Dehli fungerar som den ska.

Förklaringen till lärlösheten är att Getachew Wagaw och hans klasskamrater är förstaarselever på en ny masterutbildning, som genomförs på ett slags halvdistan. De kommer till universitetet i Addis Abeba varje dag, men får allt kursinnehåll via satellit: föreläsningar, lärarhandledning och prov – allt kommer i digital form från Indien.

– Det är klart att man ibland saknar den direkta kontakten med lärarna, säger en av eleverna, men man vänjer sig ändå efter ett tag.

UTBILDNINGEN ÄR EN DEL I UTVECKLINGEN av "The Pan-African e-Network", ett IT-projekt som hittills kostat uppemot 800 miljoner kronor och finansierats av Indien i samarbete med Afrikanska Unionen.

Projektet påbörjades 2004 med målsättningen att skapa ett särskilt elektroniskt nätverk för samtliga afrikanska länder, som därigenom ska länkas ihop med både varandra och Indien. Etiopien blev pilotland i projektet och kom igång med testverksamheten förra året.

Taken är att de afrikanska länderna ska få tillgång till indisk utbildning och medicinsk specialistkunskap via satellit, något som den indiska ambassadören i Etiopien, Gurjit Singh, ser som avgörande för projektets legitimitet.

– Man pratar ofta om att brygga "det digitala gapet", men det är ju bara ett teoretiskt resonemang. Det avgörande är ju den nytta som IT kan göra i många utvecklingsländer. Utbildning och sjukvård är två områden där Indien redan har ett stort utbyte med Afrika, så varför inte satsa på dem samtidigt som vi försöker brygga IT-klyftan?

Projektets potential är tydlig i ett land som Etiopien. I genomsnitt finns här en läkare per 37 000 invånare. I kombination

med dålig infrastruktur och ojämn regional utveckling gör det att många etiopier idag saknar tillgång till grundläggande sjukvård.

– Förhoppningsvis kan det här projektet på sikt förbättra tillgången och utgöra ett steg mot millenniemålen, säger Gurjit Singh.

Men sjukvård och utbildning är också bara början, hoppas han.

– Efter fem år kommer länderna själva ta över driftkostnaderna för projektet. Då blir det också helt upp till dem att bestämma hur de vill använda det. Vi kommer inte att ha några krav eller förväntningar om gentjänster.

BARA NÅGON KILOMETER från universitetet ligger Black Lion Hospital, där den medicinska delen av projektet ligger. Det är Etiopiens ledande sjukhus och hit kommer människor från hela landet för att söka specialistvård. Något som doktor Asfaw Atnafu hoppas ska förändras på sikt, tack vare telemedicinprojektet.

– Istället för att en fattig bonde ska betala dyra pengar för att ta sig till Addis Abeba, kan vi i framtiden kanske behandla patienten på en klinik nära hembyn, med hjälp av en lokal doktor och en specialist som instruerar via uppkoppling härifrån.

Asfaw Atnafu, som i grunden är röntgenläkare, är en av läkarna som deltar i det indiska projektet. Han är en stor supporter av telemedicin i allmänhet och inte bara av det indiska projektet, som än så länge mest används för att diskutera de mest komplicerade fallen.

– Det kan handla om specialinriktningar som vi inte har här på sjukhuset, eller allvarliga fall där vi vill ha ett extra utlåtande. Då kopplar vi upp oss mot läkarna på Care Hospital i Hyderabad.

Konsultationerna fungerar som en videokonferens, men på bildskärmen finns det även utrymme för röntgenbilder, laboratorieresultat och livebilder från mikroskopet. Allt kan diskuteras och ritas på med ljuspenna från både Etiopien och Indien.

– Man kan såklart diskutera kostnaderna sett till den begränsade användningen i nuläget, men på sikt är jag övertygad om att

det är väldigt kostnadseffektivt, om vi lyckas få spridning ut i landet och nå landsbygden. Det är min vision, säger Asfaw Atnafu.

MEN MAN KAN OCKSÅ HÖRA EN DEL tveksamma röster i biståndsvärlden i Addis Abeba. En del kritiker menar att det indiska initiativet nog kommer kosta mer än det smakar: de ekonomiska och praktiska begränsningarna är helt enkelt för stora. Enligt de kritikerna borde det istället vara en högre prioritet att betala ut ordentliga löner till de många lärare och läkare, som ofta har svårt att få ut någon lön överhuvudtaget.

Begränsningarna känns även av bland studenterna på universitetet i Addis Abeba, som snart avslutar sin masterutbildning. De är alla nöjda med sin egen utbildning, men tvekar på frågan om hur stor spridning tekniken kan få.

– På en masterutbildning kan det kanske fungera, men inte på lägre nivåer, där studenterna inte har läst på universitet tidigare, säger en av eleverna.

En annan antyder att det hittills också varit lite väl mycket indisk prägel på utbildningen.

– Det vore bättre att fokusera på internationella förhållanden, istället för att ha exempel som bara gäller Indien.

Någon anledning till varför Indien hela tiden stått i centrum har de inte fått, säger de. En möjlig förklaring är kanske att det trots allt finns en parallell ambition med utvecklingsprojektet: att föra den afrikanska kontinenten närmre Indien – både ekonomiskt och politiskt – inför den fortsatta kampen om Afrikas resurser.

MAGNUS BELLANDER

